

Reykjavík, 21. september 2016

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Alþingi við Austurvöll

Varðar: Mál 631, breyting á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 (fjárfestingarheimildir).

Vísað er annars vegar til umsagnar Samtaka fjármálafyrirtækja um málið sem send var efnahags- og viðskiptanefnd í maímánuði síðastliðnum og hins vegar til álits nefndarinnar sem liggur fyrir á vef Alþingis. Sérstaklega vekur athygli og áhyggjur hjá fjármálafyrirtækjum það sem lagt er til varðandi heimildir lífeyrissjóða til að fjárfesta í sértryggðum skuldabréfum¹ sem gefin eru út af fjármálafyrirtækjum. Í áliti nefndarinnar kemur fram:

„Sértryggð skuldabréf.

Í c-lið 2. tölul. 2. efnismgr. 5. gr. og 2. mgr. b-liðar 6. gr. (36. gr. c) frumvarpsins eru ákvæði sem greiða fyrir fjárfestingum lífeyrissjóða í sértryggðum skuldabréfum.

Við slit á fjármálafyrirtæki mundu kröfur samkvæmt sértryggðum skuldabréfum njóta forgangs umfram innstæðukröfur. Mikil útgáfa banka og sparissjóða á sértryggðum skuldabréfum grefur því undan vernd innstæðna. Forgangur innstæðna var veigamikill þáttur í því að vel tókst til við uppgjör á slitabúum gömlu bankanna sem féllu haustið 2008. Það uppgjör hefði verið til muna erfiðara hefði verulegur hluti krafna á hendur bönkunum notið forgangs umfram innstæður. Með sama hætti gæti orðið erfiðara að takast á við síðari áföll í fjármálageiranum hafi bankar og sparissjóðir gefið út umtalsvert magn sértryggðra skuldabréfa sem njóta forgangs umfram innstæður.

Af þessum sökum telur nefndin óheppilegt að ýta undir útgáfu banka og sparissjóða á sértryggðum skuldabréfum með því að greiða sérstaklega fyrir fjárfestingum lífeyrissjóða í þeim. Nefndin leggur því til að felldur verði brott c-liður 2. tölul. 2. efnismgr. 5. gr. og 2. mgr. b-liðar 6. gr. (36. gr. c) frumvarpsins. Í því felst ekki að lífeyrissjóðum verði óheimilt að fjárfesta í sértryggðum skuldabréfum en um fjárfestingarnar fer þá sem um fjárfestingar í öðrum skuldabréfum fjármálafyrirtækja, sbr. einkum a-lið 3. tölul. 2. efnismgr. 5. gr. frumvarpsins.“

Efnislega felur tillaga nefndarinnar í sér að áform um rýmka heimildir fjármálafyrirtækja til að gefa út sértryggð skuldabréf eru dregin til baka þrátt fyrir að aðstæður á fjármagnsmarkaði kalli á að heimildir lífeyrissjóða séu auknar, eins og fallist var á við gerð frumvarpsins.

Sértryggð skuldabréf útgefin af fjármálafyrirtækjum í nágrannalöndum eru vaxandi þáttur í fjármögnun fjármálafyrirtækja, ekki síst í þeim tilgangi að fjármagna húsnæðislán. Svo er einnig hér á landi. Sértryggð skuldabréf gera fjármálafyrirtækjum kleift að nálgast fjármagnskjör á langtímafjármagni eins og gildir um ríkisstryggð skuldabréf til hagsbóta fyrir lántakendur á fasteignamarkaði. Sértryggð skuldabréf draga einnig úr lausafjár- og vaxtaáhættu í rekstri fjármálafyrirtækja með því að para saman útlán og fjármögnun þeirra. **Með þeirri breytingu sem verið er að leggja til í áliti nefndarinnar er verið**

---

¹ Sértryggð skuldabréf (covered bonds) eru skuldabréf eða önnur einhliða, óskilyrt, skrifleg skuldarviðurkenning sem nýtur sérstaks fullnusturéttar í tryggingasafni útgefanda. Efnislega má segja að sértryggð skuldabréf séu tryggð með veði í sérstöku eignasafni auk ábyrgðar útgefanda.

hefta möguleika lífeyrissjóða til fjárfestinga í hágæðaskuldabréfum, þrengja aðgengi lántakenda á fasteignamarkaði að hagstæðum lánnum og takmarka svigrúm fjármálafyrirtækja til þess að lágmarka áhættu sína af veitingu langtímalána, svo sem húsnæðislána.

Það vandamál sem velt er upp í nefndarálitinu, þ.e. að reyna að tryggja að nægar óveðsettar skuldir séu í efnahag innlánsstofnana til að tryggja að forgangur innstæðna leiði til þess að þær skaddist ekki við þrot innlánsstofnana, hefur enga beina tengingu við fjárfestingarheimildir lífeyrissjóða og á því er tekið með allt öðrum hætti í evrópski löggjöf. Löggjöf sem þegar hefur verið innleidd hér á landi eða er í innleiðingarferli. Meginþættir hinnar evrópsku löggjafar sem skipta máli í þessu sambandi eru:

1. Nýjar og auknar kröfur um eigið fé fjármálafyrirtækja. Með þeim reglum er viðbúnaður og fjáhagslegur styrkur fjármálafyrirtækja almennt aukinn og heimildir eftirlitsaðila styrktar, meðal annars til að kalla eftir auknu eigin fé vegna sérstakrar áhættu í rekstri fjármálafyrirtækja. Þessi löggjöf hefur að hluta verið innleidd og seinni þáttur hennar liggur fyrir Alþingi nú.
2. Nýjar reglur um innstæðutryggingar sem annars vegar takmarka hámark tryggðra innstæðna við 100.000 evrur og hins vegar þrengja það hvaða innstæður mega njóta tryggingar. Tilskipunin takmarkar ábyrgð innstæðutryggingakerfa frá því sem áður var. Áformað er að leggja fram frumvarp til innleiðingar á þessari tilskipun í haust.
3. Nýjar reglur um skilameðferð fjármálafyrirtækja, en með þeim eru innstæður og tryggðar innstæður settar í vaxandi forgang (umfram ótryggðar kröfur), opinberum aðilum heimilað að færa niður hlutafé og ótryggðar skuldir til að endurreisa eiginfjárstöðu fjármálafyrirtækja og færa skuldbindingar svo sem innstæður yfir til starfandi fjármálafyrirtækja. **Þá er opinberum aðilum falið að setja reglur um lágmark skulda sem eru óveðsettar nákvæmlega í þeim tilgangi sem nefndur er í álitni nefndarinnar, þ.e. er til þess að tryggja að nægar óveðsettar skuldir séu í efnahag fjármálafyrirtækja til að vernda innstæður að því marki sem þær eru tryggðar.** Áformað er að leggja fram frumvarp til innleiðingar þessari tilskipun í haust.

Í dag gilda ákvæði laga um sértryggð skuldabréf um heimildir til þess að gefa út slík skuldabréf, lög nr. 11/2008. Samkvæmt þeim lögum veitir Fjármálaeftirlitið heimildir til útgáfu sértryggðra skuldabréfa. Í 3. gr. þeirra laga um skilyrði leyfisveitingar segir:

„Fjármálaeftirlitið veitir leyfi til útgáfu sértryggðra skuldabréfa samkvæmt lögum þessum. Leyfi til útgáfu sértryggðra skuldabréfa verður aðeins veitt viðskiptabönkum, sparissjóðum og lánafyrirtækjum.

Skilyrði leyfis til útgáfu sértryggðra skuldabréfa eru:

1. Að útgáfan sé í samræmi við lög þessi.
2. Að fjárhagsáætlun útgefanda, sem staðfest er af löggiltum endurskoðanda, sýni að fjárhagur hans sé svo traustur að hagsmunum annarra kröfuhafa sé ekki stefnt í hættu með útgáfu sértryggðra skuldabréfa.“

Með núgildandi lagaákvæðum er því setur öryggisventill til að draga úr hugsanlegri óhóflegri útgáfu sértryggðra skuldabréfa.

Fráleitt er að mati Samtaka fjármálafyrirtækja að byggja takmarkanir eign lífeyrissjóða á sértryggðum skuldabréfum í lögum um lífeyrissjóði á atríðum sem lúta að skilabærni fjármálafyrirtækja og öryggi innstæðueigenda. Það á heima á öðrum stað í löggjöf. Þá minna Samtök fjármála fyrirtækja á tillögur sínar í umsögn sinni um málið sem að ofan er nefnd um frekari rýmkun þessara heimilda til hagsbóta fyrir lífeyrissjóði, lántakendur á lánamarkaði og fjármálafyrirtæki.

Samtök fjármálafyrirtækja óska eftir að fá að hitta efnahags- og viðskiptanefnd hið allra fyrsta til að þess að gera ennfrekar grein fyrir sjónarmiðum sínum í málinu. Að mati Samtaka fjármálafyrirtækja væri stórslys ef tillaga efnahags- og viðskiptanefndar næði fram að ganga.

Virðingarfyllst, f.h. Samtaka fjármálafyrirtækja

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hinn Önnur Kinnur'.